

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

50. Conuersiones infidelium impugnant Christiani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

auctus est (id forte magnanimo abdicati Iogui factò promeritus, & professionis Christianæ palam ac publicè editæ & in ore suorum Brachmanum execrantium fieri desertorem quem veneraturi adfluxerant) huius, inquam, masculi roboris iure præmium censeatur, is fidei ardor, quo nondum sacris vndis aspersus, suos saltem propinquos ab errore cultûs superstitiosi decreuit abstrahere: accepto igitur à P. Fernande in patriam facili comiteu; quod nouo, sed forti animo nihil periculi timeretur; proficiscitur, secumque post dies aliquot, matrem cum fratribus adduxit, qui omnes deinde solenni læritiâ, baptismo simul lustrati sunt. Sed traductionum huiusmodi ad Christum historiam non texo, vel solæ quas maior admirabilitas commendat, stylum fuderint extra omnes metas. Regiæ Virgines, Deorum artis innutritæ, atque ab Regibus Saracenis in matrimonium petitæ, Christianæ fieri ac dici quàm Regiæ constanter maluerunt: adolescentes nobiles minantibus reuulsionem vitalium parentibus, si de lege mutanda cogitassent, obtulere illorum gladiis nudum pectus, eaque fidei generositate parricidas suos in sui amplexus non modo rapuere, sed duplicata victoria, sacrandos Deo ad sanctum baptisma, secum perduxere. Hostes sæuissimi professionis Christianæ repentino impullu diuini Spiritus, pro illa sanguinem in promptu habuere, quam iras insectabantur atrocibus paulo ante. Brachmanes illicio muneris in aula quætuosissimi, & ab se plurimum expetiti diu nunquam expugnatus vt Christo nomen daret; instinctus postea melioribus consiliis, & Sacramento salutis ablutus est, & magno animo quod tantum ambierat lucrosam munus delatum reiecit, aiens se id optasse dum ad æterna cæcutiret, & felicitatem aliam nesciret præter hanc terrenam & vilem ex vnis concretam corpusculi commodis, apertis iam sibi per Christum oculis, & tradito pignore beatitatis sempiternæ, inuisas esse, corpori fauentes diuitias, animo noxias. Christianum cui cælum non sufficit, vel cui pecuniæ studio periclitatur eius adeptio, nescire quid cælum sit, vel non magis cupere quàm si non sit, vel prorsus de illo nihil credere: alios visa, quosdam miracula Christo addixere. Quodque omnem suspendit, & superat fidem; fuit cuius simplicitas scitatum iret ad idola, deberetne fieri Christianus, factumque diuina bonitate vt quascumque sortes, sacerdotes sacrilegi mitterent, responderint semper fieri debere, iteratæque ac mutatæ certioribus apud eosdem sacerdotes, quos scitantis latebat planè mens, Christianismi consilium scitanti semper addixerint, & addictione hac, vir minimè malus, fremente dæmone, eiusque sacrificulis perplexitate posita ad Patres venerit, narratòque rei vt gesta fuerat euentu erudiendum se illis permiserit, ac tandem immensam Dei clementiam cum iis suspiciens, fidei Sacramento aggregatus sit Christianus, hæc & similia diuinæ ostensa miseracionis prope quotidie cernebantur.

50.
Conuersiones infidelium impugnant Christiani.

Tam illustres conatus tantique ad Dei, & Ecclesiæ gloriam incrementi;

crementi; quis credat ab ipsis non modo Christianis improbatos, verum etiam euerfos? imprimis aliqui arrogato sibi sapientiæ corhurno, & magisterio diuinorum, quorum erant rudes nec intelligebant com-
meatus occultos & inopinatos cœlestis gratiæ, quas libuit mentes, & quoties libuit subeuntis, sed infidelium multitudinem tam crebram humanis potius artibus ad Dei obsequium vel trahi vel duci, quàm diuino motu, & ex vero censebant. Enimvero Patres famam aiebant aucupari strenuitatis inauditæ, & ex illis paratu insolito exultis confere-
ndi baptismi solennibus nomen captare gloriosum; ad hoc persuadere stolidis, & simplicibus ethnicis (quam sincere & recte nosset Deus) vt magno numero, & longis ordinibus spectandi, pompam suam in templum ducerent, suisque ibidem manibus tingerentur. Ex quo Lusitanis subessent Indiæ celebriori qualibet tinctiōe, numeratos fuisse vix ultra triginta, nunc & sæpius & turmatim ad septingentos simul recen-
seri. Quibus porro ad Christum inductos miraculis? quid enim Patribus efficaciam inesse, ad præstandum quod non potuerat S. Xauerius præstare? deputabantque hi Catones nostra hæc omnia inani gloriolæ: lau-
dem à nobis ex numero illorum non Dei gloriam ex salute quæri: ad baptismum promissis aut allici, aut minis intrudi: velificari vtrisque Pro-
regem; nostris rationibus promouendis, eius simplicitate nos lepidè abuti. Iactabantur hæc in nos ventosis sermonibus aduersus solennes Goæ nostro in templo Indorum tinctiōes; sed cum essent inter obtre-
ctantes gratiosi quidam, & in aula potentes, qui conuersionum multi-
tudini plurimum obstabant, Deo placuit sarcire quod ij destruebant, iisque iudicij execrationes ira eximere, vt eorum exemplo alij saperent. Horum vnus quandoque in agmen incidit numerosum ethnicorum
Goam intrantium, qui duce nemine, sponte ex pago ad Patres venie-
bant, vt post absolutam quàm iis tradiderant Christianam institutio-
nem, baptismi tandem compotes fierent: constitit nobilis curiosius in-
spectans. Homines videt omnis conditionis, & ætatis, nobiles, ple-
beios, senes, pueros, virgines, cum suis ad manum, interque brachia
infantibus feminas, omnes floreis ramis, omnes choris hilariter mag-
is quàm doctè saltandis, & cantu doctrinæ Christianæ quam ab ex-
colentibus insulam Patribus apprimè didicerant, lætos & alacres: etiam
infantes qui nisi manu loqui non poterant, manu signum Crucis affi-
duè formantes, sed virum nobilem illud præ cæteris perculit, quod
tantis gaudiis gestientes irent, tam effusè læti, vt eorum in vultu, &
oculis totus animus legeretur, viderenturque illis saltationibus, can-
tibus, elationibus brachiorum, insistendo subinde magnisque vocibus
Christianorum nomen simul proclamando, & Deum adorando, expro-
brare quodammodo spectanti, exploraret etiam atque etiam inui-
diosius, essentnè hi motus, & indicia hominum quos doli aut metus
violentia citaret ad Christi lauacrum; an notæ potius diuini afflatus
exuberantis in vltronea gaudia, & possessione boni partim iam inita,

partim (quod ipsi flagitabant) plenius ineunda. His rerum palpatis argumentis ita restincta est, viri aulici vel æmulatio, vel præfidentia, suspicax, ut non diu postea Patri ex nostris fortè obuiam factus, equo exscendens in aurem repeteret, Credo Pater, credo, & certo credo. Nescientique adhuc Patri quo tenderet, Credo, subdit, qui vestris manibus tinguntur sacro Baptismate, vltro magnaque voluntate id agere; moueri per vos à Deo cœlitus, agique pronò animo ad salutem, & esse illorum conuersiones veras & sinceras, non fictas & fucatas: de his longe aliter loquuntur imperiti, sed iis quicumque obloquitur, pœnam à Deo promeretur. Ita quidem tunc ille approbator nouus, sed constans, in posterum ardensque defensor. Senem quoque inter Lusitanos non obscurum, iisdem imaginibus laborantem, contrariis plane opinionibus, & studiis Deus mirabiliter imbuit. Die quodam audiens de turba ethnicorum in templum nostrum festinante ut Christi Sanguine lauaretur, domo erumpit & iure ut rebatur pièque indignatus, Collegium petit obiurgaturus Patres, quod simplices ethnicos adigerent ad simulationem fidei Christianæ; septa Collegij subiens tantum illic reperit Indorum, ut densim stipatos ægrè perumperet, in hisque itidem ætatem omnem, conditionem, & Ordinem, etiam Brachmanes, & Ganzaros: templum denique introgressus, feminis refertum, & infantibus miratur; & eas vtròque animorum læticias, diuinarum laudum celebratione, & doctrinæ sanctæ expressas contentibus, ut non dubitarit has miseris populis ad felicitatem à Spiritu Deo, non ab hominibus ad pompam imprimi motiones. Ut ergo diu illic stupens hæsit, nisi quod manus, & oculos, apud se stens, tollebat identidem; tacitus abscessit; sed quantum diuersus ab eo qui venerat? redit enim paucis abhinc diebus bonus senex. Almeidam euocat quem præfuisse diximus Christianis; fatetur de nobis quam sinistrè sensisset, ac nobis addit, ne sufficit quidem, quod morum prauitate à Deo ethnicos, & ab Ecclesia auocamus; nisi etiam vobis pessimè obtrectemus, qui vitæ vestræ Sanctimonia, & igne caritatis, ad fontem salutis illos accenditis. Hoc qui vituperat, satisfacere Deo aliter non valet, nisi iunctis vobiscum studiis, & contentione, totus in eandem operam incumbat. Ego, si quis alius, eius culpæ reus, id diligentissimè sum facturus & eccum futuri, quod cum bono Deo præstiturum me spondeo, paruum pignus; octodècim ethnicos, Christi legem meo hortatu persuasos, erudite illos amplius de necessariis; & spero non multo post adducturum me multo plures; stetitque proposito, re ipsa vir optimus, omnemque dum vixit industriam cum Patribus contulit ad quærendas Indorum animas, Deoque addicendas.

Tam porro euidentis, & benefica Dei manus, Patrum manus, & operas iuuabat, ut ipsis etiam Brachmanis miraculo esset, multique ex iis hoc vno conuicti, à cultu sacrilego resilirent, professi Christianorum Deum absque vlla comparatione, potentiorum esse Pagodibus, quibus adoratores eriperet, gregatimque ad se absque vi traheret; solo
eius.

eius impulsus arcano spiritu, prope incisos rapiente ad amandum quod primum oderant, & quod horruerant expetendum. Quapropter etiam erat apud illos magno in honore Societas, rogabantque quis esset (vri nominabant) Magnus Pater à quo fuerat instituta, inflammataque capacibus studiis ad orbem alterum, & gentes ignotas donis cœlestibus ditandas, idque vno, cui seruebant diuinæ gloriæ pretio. Atque hinc illud prodigiosius ab infans Saxonum adoratoribus, hanc sacræ fidei propagationem bene & magnificè acceptam, ab Christianis misere laceratam, nec iis quibuslibet, sed quos maximè obstringebat ad eam iuuandam officij ratio, nedum à quibus minimè omnium impedimenta metui oporteret.

Goam applicuerat Gaspar Indiarum Archiepiscopus, anno post sexagesimo desinente: adiere ad illum salutandum Æthiopiæ Patriarcha, & Episcopus Niceæ vterque de Societate cum primariis octo Collegij Patribus, at is primo accessu, & affatu, proferre se valdè à nobis alienum, queri statim, apud nos illum interisse primæ hæc humilitatis nostræ florem quæ Societatem in Lusitaniam, & Indias tulerat; argumento dare, in Lusitania fundatam à Principe Henrico Vniuersitatem Eborensis, nobisque commissam, quod ipse iudicabat, modestè ab Societate declinandam fuisse: de Indiis tunc quidem flere; postmodum vero erumpere acriùs, alia occasione; & quam voluisset intelligi, demissionis iacturam apertius edere, nempe illos baptismi celebrandi ornatus tam splendidos, tantum numerum catechumenorum, tot simphoniacos, concursus populi ad spectandum tantos, Proregis demum præsentiam: ad hæc nobis deinceps, solennibus iis interdicere, quæ sui esse iuris, non nostri assererebat: quod autè fouendæ, & agendæ nouorum Christianorum pietati, ædes sacras nostri permultas posuerant, illas sibi pro suis addictas voluit, nostrorum præfecturam illic degentium sibi velut prælato, etiam aiebat, religiosorum arrogauit: ad festas illas quod attinet celebritates lustrandorum, quas tantopere nolebat à nobis instrui, facile vt decuit optemperatum est; sed cum neque ab ipso, nec à nobis instituerentur, id consecutum est vt conuersiones ethnicorum antea numerosæ, prope nullæ iam essent. Quippe sancto ardori vni cuiuslibet subdendo, mirum quantum valuerat subiectas oculis plurimorum conspectus, qui mutua æmulatione diuina simul discebant mysteria, simul iis cum plausu initiabantur. Ac nobiles quidem infideles, præter illicia, quibus possunt honestè piæque concuti, vehementer mouebat cum Brachmanem cernerent vel Iogum (genus si quod aliud vsquam superbum & insolens) qui pridie nudipes, & putris linteï laciniis vilibus inuolutus per urbem ambularat; hodie purpura & serico insignem, torque fulgentem aureo, & in equo sublimem à Prorege accepto, cum eodem Prorege pari fronte Goa spectante procedere, obseruari, colique ab nobilitate Lusitana, hoc solum nomine quòd heri ethnicus, hodie Christianus: eandem in plebe infima vim

E e 3. - obtinere

51.
Archiepiscopo Goano, baptismi solennia vacante, cessat, conuersiones ethnicorum.